

III. A könyvpiaçz új termékei.

Bernát István: A magyar földbirtok tehermentesítése. Budapest 1905. Kilian F. bizománya. 8°, 206 old. Ára 3 K.

Gánóczy Sándor: Geodéziai zsebnaptár 1905. 16°, 320 old. Kapható a szerzőnél (Budapest, I. pénzügyminiszterium). Ára 5 K.

Uhlmann Ferencz: Der deutsch-russische Holzhandel. (A német-orosz fakereskedelem). Tübingen, Laupp H.-nál, 1905. 8°, 112 old. Ára 3 K. 60 f.

Marchet Gyula: Holzproduktion und Holzhandel von Europa, Afrika und Nord-Amerika. (Európa, Afrika és Észak-Amerika fatermelése és fakereskedelme). I. kötet. Bécs, 1904. 4°, 494 old. Ára 12 K.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hír. *Dömötör Tihamér* kir. erdőfelügyelőt 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából Krassó-Szörény megye erdőbirtokosai és erdőtisztjei meleg óváczióban részesítették f. é. április hó 8-án Temesvárott.

A nagyszámmal egybegyűlt erdőtisztek, körülbelül 30-an és számos más barátja és tisztelője d. e. 9 órakor testületileg tisztelegtek a jubiléus lakásán, ahol Balás Sándor karánsebesi vagyonszoci erdömester meleg szavakkal üdvözölte, átadva a kartársak értékes emléktárgyát.

Délután 2 órakor diszebéű volt a Koronaherczeg-szállóban 60 teritékkel, melyen számos felköszöntő hangzott el az ünnepeltre és családjára.

Az ünnepelt ez alkalommal 76 üdvözlő táviratot és levelet is kapott távollevő és az ünnepélyen részt nem vehetett tisztelőitől és barátaitól.

A révi Zichy cseppkőbarlang. A mult év folyamán ugy a hazai, valamint a külföldi sajtó sokat foglalkozott a budapest—kolozsvári vasuti fővonal mentén, Rév község határán, a Kőrös völgyében felfedezett nagyarányu cseppkőbarlanggal. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület, amelynek tagjai fedezték fel a barlangot, serényen munkálkodott a barlangnak járhatóvá tételén. A mult évben a barlang csak félig volt feltárva; a veszélyes pontokon csak hajlós

deszkaszálakon és létrákon lehetett közlekedni és mégis a barlangnak 3000-nél több látogatója volt. Most már a barlang utjai porondozva vannak, karfával ellátott hidak és kényelmes lépcsők biztosítják a közlekedést, sőt a merész kutatók új részleteket is fedeztek fel amelyek szépségükkel messze felülmulják az eddigieket. *Czárán Gyula*, a fáradhatatlan kutató, rendkívül érdekes ismertetést írt a barlangról, amelyben a barlang rejtelsei, változatos cseppkő-alakzatai mesteri kézzel vannak leírva. A leírást az Erdély Kárpát-Egyesület. (E. K. E.) képekkel illusztrálva kiadta és a barlangkutató osztály céljaira árusítja. Igen ajánlatos, hogy minden turista mielőtt a barlangot megtekintené szerezze be e kis füzetet, amely tájékoztatást nyújt nemcsak a látnivalókról, hanem a barlanghoz jutás módzatairól is. A füzet kapható 20 fillérért, az (E. K. E.) Erdélyi Kárpát-Egyesület (Kolozsvár, Mátyásház) irodájában, továbbá a barlang gondnokánál Réven.

A tavaszi erdészeti államvizgára összesen tizen jelentkeztek, akik valamennyien meg is jelentek. A jelöltek egyikét azonban a bizottság szóbeli vizgára nem bocsátotta, mivel csak egyik írásbeli kérdésre adott be feleletet. Felhívjuk a jövőben vizgára jelentkező fiatal szaktársak figyelmét erre a határozatra, mely szerint a jelölt csak akkor bocsátható szóbeli vizgára, ha az írásbeli vizsgán feltett valamennyi kérdésre írásbeli feleletet adott, a szabályzatban megjelölt határidőn belül (esti 6 óráig).

A vizsgán, mely április hó 27-én vette kezdetét és május hó 3-án ért véget, Horváth Sándor miniszteri tanácsos, elnökön kívül vizsgáló biztosként Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos, főiskola tanár, Illés Nándor ny. m. kir. főerdőtanácsos és Bund Károly egyesületi titkár működött közre. A vizsga eredménye ezuttal is rendkívül kedvezőtlen volt. A 10 vizsgázó közül 1, amint már említettük, nem volt szóbeli vizgára bocsátható, 4 pedig nem kapott oklevelet. Az erdőgazdaság önálló vezetésére képesítettnek találtatott 5, névszerint: Asbóth István (dévai m. kir. állami erdőhivatal), Barsi Árpád (máramarosszigeti erdőigazgatóság), Horváth Miklós (dévai m. kir. állami erdőhivatal), Muttnyánsky Jenő (ungvári m. kir. főerdőhivatal) és Witting Emil (Brassó város).

A vizsga írásbeli részén a következő kérdéseket kellett a jelölteknek megoldani:

I.

Valamely 150 k. hold kiterjedésű, déli kitettségű, jó talajjal bíró vágásterület a gyomfák és különféle cserjék annyira ellepték, hogy a 8 év előtt eszközölt erdősisítés 0·9 részig elpusztult. A talaj középmeley, a völgy alján helyenkint nyirkos, a hegygerincz mentén száraz, a terület legnagyobb részén azonban a déli fekvés daczára elég üde. Tengerszin feletti magasság 800—1000 m.

Irja le vizsgálattevő, hogy mily fanemekkel és mily eljárással vélné ezt a területet újból beerdősíthetőnek. A választott eljárás részletesen körülírandó és indokolandó.

Az erdőbirtokosnak áll ugyan rendelkezésére 1—2 éves csemete, a csemetekertr azonban a fővölgy alján 15 km-nyire 300 m t. sz. f. magasságban fekszik. Minő intézkedéseket tenne az erdősisítés előkészítése és a csemeteszükséglet fedezése végett és ezen intézkedésekhez képest mutassa ki költségvetés alakjában, hogy mibe kerülne az erdősisítés előkészítése, a csemeteszükséglet fedezése és maga az erdősisítés?

II.

Határozza meg vizsgájelölt, az erdőbirtokos előzetes tájékozása végett, az évi hozadékokat, a m. kir. földmiv. miniszteriumnak 1880. évi 23374. sz. utasításában foglalt hozadékszámítási képlet alapján, 100 éves vágásforduló feltételezése mellett, a következő 400 holdas bükkerdőre nézve:

Erdőrészlet	Terület	Termőhely	Kor	Záródás	Tömörfa-tömeg		Folyónövedék		Megjegyzés
					1 holdon	egészben	1 holdon	egészben	
sz.	hold	oszt.	év	—	m ³		m ³		
1	120 ^a	Ált. faterm. tábl. IV. t. h. o.	5	1·0	0	0000	0	0	
2	100		30	1·0	41	4100	2·55	255	
3	70		50	1·0	92	4440	2·80	196	
4	60		90	0·9	196	11760	3·15	189	
5	50		120	0·7	230	11500	1·92	96	Törzskiszámlálás utján.
	400					33800	—	736	

Vesse ki a 10 évi hozadékokat szolgáltató területet ugyanezen alapon meghatározván azon erdőrészt, melyből azt legcélszerűbben nyerni lehetne.

III.

Valamely erdőbirtokos erdei termékeit legcélszerűbben erdei iparvasuttal véli kiszállíthatni a legközelebbi vasuti állomáshoz, e végből azonban az iparvasutat részben idegen tulajdont képező területen kellene átvezetnie; írja le vizsgálattevő, hogy az erdőbirtokos tarthat-e és mily alapon jogot arra, hogy

erdei termékeit ezen az idegen területen a birtokos beleegyezése nélkül is átszállítsa? Minő lépések szükségesek ahhoz, hogy az illető idegen terület használati jogát megszerezze és mily körülmények között számíthat ily irányú lépéseinek sikerére?

A budapesti fakereskedelmi szaktanfolyamról. A budapesti kereskedelmi akadémián szervezett fakereskedelmi szaktanfolyam — mint a kontinensnek első efajta fakereskedelmi főiskolája — 1904. évi október 1-én nyílt meg és az érdekeltek élénk érdeklődése mellett f. évi márczius hó végén ért véget.

A tanfolyam létesítésével a szakköröknek régi óhajtása valósult meg. A tanfolyam célja a fatermelés és fakereskedelem minden ágában a mai kornak megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzésére alkalmat nyújtani.

A tanfolyam hallgatóiul csak azok vétettek fel, kik felső kereskedelmi iskolai érettségit tettek vagy középiskolai érettségi vizsga után az akadémiai tanfolyam I. évét végezték el (rendes hallgatók) vagy pedig a fakereskedelem terén alkalmazásban állottak (rendkívüli hallgatók). A tanfolyamon 36 hallgató volt beiratkozva. Ezek közül a rendes hallgatók tulnyomó része, a nagyobb számban levő rendkívüli hallgatók közül is többen tettek colloquiumot, min értesülünk, általában véve jó sikerrel.

Az előadások anyagának megválasztásánál suly lett arra helyezve, hogy a hallgatóknak a kapcsolatos szakokból, így különösen az erdészeti tudományokból csak annyi adassék elő, amennyire a fakereskedelemben elkerülhetetlenül szükség van s amit a fakereskedelemben úgy az egyesek, mint a köz javára értékesíthetnek. Nem lesz érdektelen, ha a tanfolyamon előadott anyagot ismertetjük.

1. *Erdészet a fatermelés szempontjából.* Heti 2 óra. 1. Az erdőgazdaság alapelvei. Az erdők közgazdasági jelentősége. Erdészeti statisztika fakeresk. szempontból. A fanemek talaj, magassági viszonyok és éghajlat szerinti eloszlása. Erdőgazdasági üzemterv (főbb vonásokban).

2. Erdészeti növénytan: Általános növénytani ismeretek. A hazai fakereskedelem tárgyát képező fanemek és cserjék részletes ismertetése és bemutatása a szobában és a gyakorlatok alkalmával a természetben.

3. A fa kihasználása, termelése, közelítése és szállítása a kereskedelmet érintőleg. (Szemléleti oktatás mintákon, fényképeken, a természetben a gyakorlatok alkalmával, a m. kir. mezőgazd. múzeum és az Országos Erdészeti Egyesület ide vonatkozó gyűjteményein.)

4. Az erdők mellékterményeinek rövid ismertetése. (Szemléleti oktatás.)

5. Az erdőgazdaságra, faszállításra és értékesítésre vonatkozó törvények és főbb rendeletek ismertetése, különös figyelemmel az illető hatóságokkal való érintkezésre és a szükséges engedélyek megszerzésére. (Folyamodvány-minták szerkesztése.) Előadta: a tanfolyam kezdetén néhai *Havas Ágoston*, azután *Cserny Győző* kir. alerdőfelügyelő.

II. *Erdőfelmérés és becslés.* Heti 1 óra. 1. Erdőfelmérés: Tájékozás kataszteri, táborkari s üzemtervi térképen. Egyszerű térvázlatok készítése. Térképolvásás. Vonalak kitzúzése a természetben. Vonalak felmérése lánczczal, mérőszalaggal a természetben. A busszola műszerrel való mérésnek és egyes felmért vonalak felhordásának fogalma. Egyes vonalaknak a térképbe való lerajzolása. Terület-számítás a térképen körző, vonalzó és hurok térmérő segítségével.

2. Erdőbecslés: Fekvő (dőntött) és álló fák köbözése. Egyes fák, egész erdőrészek faállományának felvétele és becslése termési táblák, próbaterek és törzsönkinti kiszámlálás által. A haszonfa százalékanak megállapítása. A kor és növedék meghatározása (a mennyire erre a fakeskedelemben szükség lehet). Egyes fatömegbecslési eljárások alkalmazása. Becslési gyakorlatok a közeli erdőkbe tett kirándulások alkalmával. Előadta: a tanfolyam kezdetén néhai *Havas Ágoston*, azután *Cserny Győző* kir. alerdőfelügyelő.

III. *Faipari technológia.* Heti 2 óra. A faanyag szöveti alkotása. Évgyűrű, bélsugár. A fák fölosztása szöveti alkotásuk szempontjából. A faanyag kémiai összetétele. A faanyag műszaki tulajdonságai általánosságban. A fontosabb fanemek anyagának ismertetése tekintettel azok jellemző tulajdonságaira és szöveti alkotásukra. A faanyag hiányai. A jó műfa kellékei. A fa tartósságának növelésére irányuló eljárások, ugmint: lugozás, gőzölés, szárítás és telítés. A fának kezelése döntés után. Famunkáló szerszámok és

gépek ismertetése kiváló tekintettel a fűrészárúk gyártásánál használtakra. Egyes faipari ágak technológiája. Előadta: *Gaul* Károly műegyetemi m. tanár, felső ipariskolai r. tanár.

IV. *Vasuti és hajózási díjszabások.* Heti 1 óra. Vasuti és hajózási díjszabás ismertetése különös tekintettel a faneműek fuvarozására. A fuvarozási ügyletről. Üzletszabályzat. Nemzetközi egyezmény. Díjszabási áruosztályozás. Helyi, köteléki, átrakási díjszabások, szállítási díjkedvezmények. Több utirányon át való kalkuláció. Reklamációk. Előadta: *Gonda* Jenő máv. ellenőr.

V. *A fakereskedelem technikája.* Előadta: *Scheiber* Endre fanagykereskedő.

Az „*Oesterreichische Forst- u. Jagdzeitung*“ szerkesztését a m. év végén elhunyt *Weinelt* E. főerdőmester helyett f. évi május 1-én *Eisenmenger* Gusztáv erdőmester vette át, ki mellett társszerkesztőként *Künzl* A. szerepel.

Halálozások. Sipeki *Balás Árpád*, kir. tanácsos, a m. kir. gazdasági akadémia ny. igazgatója, a III. oszt. vaskoronarend lovagja, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja f. hó 2-án Budapesten, életének 65. évében elhunyt. A boldogultban az erdészet igaz hívét és barátját vesztette. Tanulmányait részben a selmecbányai erdészeti akadémián végezte és a magyaróvári gazdasági akadémián is évek hosszú során át adta elő az erdőgazdasági encyklopédiát. Fiatal korában az Erdészeti Lapoknak is buzgó munkatársa volt. A múlt század 60-as éveiben és a 70-es évek elején több, tollából eredő közlemény jelent meg az Erdészeti Lapokban. *Balás Árpád* 1840-ben született Oraviczbányán. Tanulmányait a bécsi műegyetemen, Magyar-Óvárt és Selmeczbányán végezte. 1863-tól 1897-ig működött mint tanár s nyugalomba vonulása után is élénk tevékenységet fejtett ki mint a mezőgazdasági muzeum igazgatója és nemkülömben társadalmi téren is. Elhunytak továbbá: machalfalvi *Verbovszky József* m. kir. főerdész, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja (Orsova), *Ebergényi Béla* m. kir. főerdész (Kolozsvár), *Pirkhofer Endre* urad. főerdész (Tengőd, Tolnam.) és *Pohl Mór* urad. főerdész (Dióspuszta, Somogym.) az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai. *Béke hamvaikra!*

